

Asia: VN/26600/2023

Lausuntopyyntö: Työryhmän mietintö ulosottosäätelyn uudistamisesta

Tulojen ulosmittaus

Lausuntonne yleisesti tulojen ulosmittausta koskevista muutosehdotuksista.

Hallituksen esityksen muotoon kirjoitetun työryhmän mietinnön tavoitteena on mm. uudistaa tulojen ulosmittausta koskevat ulosottokaaren säännökset siten, että ulosmittauksen laskentasäännöt olisivat nykyistä yksinkertaisemmat ja ulosmittauksen määrä asettuisi kaikissa tuloluokissa oikeudenmukaiselle tasolle. Tavoite on sinänsä perusteltu ja kannatettava.

Siltä osin kuin muutosten seurauksena ulosoton kertymä ja velkojalle tulevat tilitykset pienenevät, on asiaa tarkasteltava myös perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuudensuojan kannalta. Aikaisempien lainsäädäntömuutosten yhteydessä perustuslakivaliokunta on katsonut tämän tarkoittavan, että velkojan aseman heikentyminen ei saa muodostua velkojan kannalta kohtuuttomaksi.

Työryhmä on mietinnössään päätenyt siihen, että ehdotettavan muutoksen perusteita voidaan pitää perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä ja itse muutosehdotusta perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla siten oikeasuhtaisena, ettei se muodostu velkojien ja tai eri velallisryhmien kannalta kohtuuttomaksi.

Työryhmän arvioinnissa velkojatarhaa on tässä yhteydessä käsitelty vain kokonaisuutena. Kun ulosotossa vuonna 2023 vireille tulleista asioista oli mietinnön mukaan muita yksityisoikeudellisia asioita kuin elatusapuelvoja peräti 26 prosenttia eli yli neljäsosa, olisi arvioinnissa hyvä pohtia velkojien aseman heikentymistä ja sen muodostumista kohtuuttomaksi tämän asiaryhmän sisällä tarkemmin. Silloin kun velkojana on vaikkapa oman toimeentulonsa kanssa kamppaileva pienyrittäjä, voi velkojan aseman kohtuuttomuus täyttyä huomattavasti helpommin kuin velkojatarhaa kokonaisuutena arvioitaessa.

Mikro- ja yksinyrittäjät ry kiinnittää asian jatkovalmistelun linjauksia varten huomiota siihen, että erityisesti pienimpiä yrityksiä on viime aikoina lopetettu poikkeuksellisen paljon ja myös konkurssiluvut ovat rajussa kasvussa. Kun pienyrittäjältä jää perintäyrityksistä huolimatta saamatta suoritus riidattomalle saatavalleen tai sen saaminen pitkittyy, voi siitä aiheutuva kassakriisi synnyttää vakavan uhan jopa yrityksen toiminnan jatkamiselle.

Mietinnössä on arvioitu muutosten vaikutuksia mm. ulosottopidätyksiä tekevien yksityisten työnantajien hallinnolliseen taakkaan. Toisaalta ulosottopidätyksen laskentasääntöjen muuttaminen voisi aiheuttaa osalle maksajista suoria kertaluonteisia kustannuksia tietojärjestelmien muutostöiden takia, mutta toisaalta vapaakuukausien poistamisen myötä maksukieltojen muutosilmoitusten määrä vähenisi merkittävästi. Mikro- ja yksinyrittäjät ry korostaa, että varsinkin pienimmille työnantajayrityksille muutoksista aiheutuvat kustannukset voivat olla ainakin joissain tapauksissa huomattavia.

Vaikka markkinoilla onkin käytettävissä eräitä ilmaisia palkanlaskentaohjelmia, on yhä useammalla työnantajayrityksellä palkanlaskenta integroitu muuhun taloushallinnon järjestelmään. Niihin tehtävistä muutoksista aiheutuvat kustannukset tulevat viime kädessä tavalla tai toisella käyttäjiensä maksettaviksi.

Lausuntonne ehdotuksesta säilyttää velallisen suojaosuus takuueläkkeen tasolla (ehdotettu muutos ulosottokaaren 4 luvun 48 §:ään).

-

Lausuntonne ehdotetuista ulosmittauksen määrän laskentasäännöistä (ehdotetut muutokset 4 luvun 49 ja 50 §:ään sekä ehdotettu uusi 49 a §).

-

Lausuntonne ehdotuksesta velallisen elatuksen varassa olevien henkilöiden huomioimiseen tulojen ulosmittauksessa (ehdotetut muutokset 4 luvun 48 ja 49 §:iin).

-

Lausuntonne ehdotuksesta poistaa vapaakuukausia koskevat säännökset sekä muuttaa ulosmittauksen rajoittamista koskevaa säännöstä. (Ehdotus muuttaa 4 luvun 51 § ja kumota 4 luvun 52 ja 53 §:t).

-

Lausuntonne työryhmän mietinnön jaksossa 5.1 esitetystä sekä oikeusministeriön muistiossa käsitellystä vaihtoehdosta, jossa velalliselle viran puolesta myönnettävät vapaakuukaudet säilytettäisiin osittain.

-

Lausuntonne ehdotetusta muutoksesta jatkuvan elatusavun perintää koskevaan säännökseen (ehdotettu muutos 4 luvun 54 §:ään).

-

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutuksista palkan maksajien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Muut ulosottokaaren muutosehdotukset

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velvollisuutta lähettää ulosmittauksen ennakkoilmoitus toistuvaistulon ulosmittauksesta ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotetut muutokset 3 luvun 33 ja 34 §:iin)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa luonnollisen henkilön rahavaroja koskevaa erottamisetua ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 21 §:n 1 momentin 6 kohtaan)

-

Lausuntonne ehdotuksesta lisätä lakiin velallisenä olevan kuolinpesän rahavaroja koskeva erottamisetu ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu 4 luvun 21 §:n uusi 3 momentti)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisen maksusuunnitelman lakkauttamista koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 59 §:n 2 momenttiin)

-

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisenä olevalta kuolinpesältä ulosmitattujen varojen tilittämistä koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 6 luvun 16 §:n 1 momenttiin)

-

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Lausuntonne työryhmän ehdotuksesta muuttaa sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta koskevaa lainsäädäntöä.

-

Lausuntonne työryhmän ehdotuksen vaikutuksista. Arvioitko sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaukseen ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Henki- ja eläkevakuutusten ulosmittaus

Lausuntonne ehdotetusta ulosottokaaren 4 luvun 70 §:n muutoksesta ja sen arvioituista vaikutuksista. Arvioitteko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne ehdotetusta vakuutusopimuslain 54 §:n muutoksesta ja sen arvioituista vaikutuksista. Arvioitteko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

-

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Lausuntonne työryhmän muistiosta

-

Muut mietintöä koskevat huomiot

Lausunnonantajan muut huomiot työryhmän mietinnöstä, työryhmän varojen kohdentamista koskevasta muistiosta tai oikeusministeriön vapaakuukausia koskevasta muistiosta.

-

Mäkinen Heikki
Mikro- ja yksinyrittäjät ry